דער קענעדער איד

Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. St.-John 1454

Der Canader Yid
דאס ערשטע און איינציגע וואכענבלאט אין ווינניפעג און גאנץ קענעדע
אפיס 823 מיין סט. סט.-דזשאן 1454

Vol. II. No. 50. Winnipeg, Thursday, December 14th, 1911. — Price Two Cents — ווינניפעג, דאנערשטאג, כ"ג כסלו תרע"ב. לויף נומער 65.

„אמעריקאנער געזעצע שרעקליך"

ווי א קייבעל פון פעטערבורג מעל־דעט, איז די „נאוואיע ווערעמיא" ארויס מיט א פלאם־פייערדיגען ארטיקעל געגען אמעריקא, וואס סטראשעט יעצט אפצוברעכען די האנדעלס טריטי מיט רוסלאנד, אויב די לעצטע וועט ניט אנערקענען אמעריקאנער פאספארטען אהן אונטערשיעד פון גלויבען. די נאוואיע ווערעמיא זאגט: „די טעג פון דער טריטי זיינען געצעהלטע ווייל קיין שום לאנד קען ניט געבען צו אויסלענדער מעהר רעכט ווי איהרע איינענע אונ־טערטהאנען, פון רוסישען שטאנדפונקט זיינען די געזעצען פון אמעריקא די „שרעקליכסטע" אט צ. ב. ש. דאס גע־זעץ וואס ערלויבט ניט אן עמיגראנט צו לאנדען ווען ער האט ניט די נויטיגע סומע געלד, אויך אזעלכע וואס האבען עטליכע פרויען. דיזער געזעץ ברענגט שאדען צו זעכצען מיליאן מחמדנער וואס זיינען רוסישע אונטערטהאנען און וועלכע קענען ניט אריינקומען אין די פעראייניגטע שטאאטען". אם ענדע זאגט די אויפגענדערמאהנטע אנטיסע־מיטישע צייטונג: — „אז די אבברעכונג פון דער טריטי וועט פעראורזאכען אז הונדערטער טויזענדער רוסישע אידען וועלען ניט קענען אריינקומען אין אמעריקא, און דאס איז דער ריכטיגער פערלאנג און מאטיוו פון די אמעריקא־נער אידען וואס טרייבען אמעריקא צו אפברעכען די טריטי, ווייל זיי ווילען ניט האבען מעהר קיין אידען אין די פעראייניגטע שטאאטען.

דזשארדזש דער פינפטער געקרוינט אלס קייזער פון אינדיען

צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אינדיען איז געקרוינט געווארען א ענגלישער קעניג אין לאנד אלס קייזער פון אינדיען. זייענדיג יעצט אויף א רייזע קיין אינדיען איז היינטיגע וואך דער ענגלישער קעניג און קעניגין גע־קרוינט געווארען אלס הערשער פון אינדיען. די צערעמאני איז פארגעקו־מען אין דער אלטער היסטארישער שטאדט דעלהי, אין דער אנוועזענהייט פון א גרויסען עולם. נאכדעם איז גע־ווען א רעגיערונגס באנקעט פון 4000 פראמינענטע פערזענליכקייטען, אלע אינדישע פרינצען און פרינצעסינס, אלע ענגלישע און אינדישע רעגיערונגס בעאמטע. אלס רעזולטאט וואס די צע־רעמאניע איז פארגעקומען אין דער אלטער היסטארישער שטאדט דעלהי וועט דיזע שטאדט יעצט ווערען די הויפט שטאדט פון אינדיען אנשטאט וואס ביז יעצט איז עס געווען די שטאדט קאלקוטע, דאס וועט קאסטען 25 מי־ליאן דאלאר.

דער קעניג האט צוליעב דיזער ער־איינניסע געגעבען א פרעזענט פיר אינ־דיען אנדערהאלבען מיליאן דאלאר פאר בילדינגס צוועקען, אויך א מאני־פעסט צו בעפרייען הונדערט פאליטי־שע פערברעכער פון פריזאן און א האל־בען מאנאט עקסטרא וויידזשעס פאר אלע סאלדאטען אין אינדיען.

דזשארדזש וואקער רעזיגנירט.

דזשארדזש וואקער האט רעזיגנירט פון זיין אמט. אנשטאט איהם איז אפאינטעט געווארען מר. דזשאן מעק־דאנאלד, דער פריהערדיגער פרעמיער פון מאניטאבא, אלס מעדזשיסטרייט אין היגען פאלים קאורט.

קונסט אויסשטעלונג פון „בצלאל"

זונטאג דעם 17טען דעצעמבער 1911 פונקט אום 2 אוהר נאכמיטאג וועט אין מיניוקס האל, דאפרין עווניו, מיט גרויס פראכט און צערעמאני ערעפענט ווערען די אויסשטעלונג פון דער קונסט און מלאכה שוהלע „בצלאל" פון ירושלים.

אין דער ערעפנונגס צערעמאני ווע־לען אנטהייל נעהמען: הרה"ג רבי י. י. כהנאוויטש, רעוו. א. כשדן און רעוו. דזשייקאב מיט א כאהר און ארקעסטער און די בעריהמטע רעדנערין מאדאם ב. פעוזנער, וועלכע וועט רעדען איבער בצלאל און זיין ראלע אין דעם לעבען פון פאלעסטינער יודענטהום און זיין בעדייטונג פאר אונזער צוקונפט. אלע ווילקאמען. פערגעסט ניט צו קומען אין צייט, פונקט אום 2 אוהר.

אום 6 אוהר אבענד דעם 17טען דע־צעמבער אין דעם זעלבען פלאץ ווערט פעראנשטאלטעט א גרויסארטיגער **חנוכה קאנצערט** אין וועלכען עס וועלען נעהמען אנטהייל רעוו. כשדן, רעוו. דזשייקאב מיט'ן כאהר און אן ארקעסטער מיוזיק. העברעאישע און אידישע דעקלאמאציאנען, פידעל דועט פון ברידער לעוואנטין און אנדערע.

אום 7.30 אוהר אבענד א **חנוכה פעסט** און **רעסעפשאן פארטיע** צו עהרע פון מאדאם ב. פעוזנער.

איינטריט צום קאנצערט פער קא־לעקשאן. צום פעסט און רעסעפשאן 50 סענט.

מאנטאג דעם 18טען דעצעמבער אום 8 אוהר אבענד אין מיניוקס האל דער ערשטער לעקטשור פון מאדאם בעללא פעוזנער. טהעמא: „די לאגע פון די אי־דען איבער דער גאנצער וועלט".

צווייטער לעקטשור דאנערשטאג דעם 21טען דעצעמבער אום 8 אוהר אבענד. טהעמא: „דער 10טער ציוניס־טישער קאנגרעס און אונזער צוקונפט".

דריטער לעקטשור זונטאג, 24טען דעצעמבער אום 2 אוהר נ. מ. טהעמא: „לאנד און מענשען אין פאלעסטינא" מיט סטעראפטישע בילדער.

איינטריט פיר יעדען לעקטשור 15 ס.

דער נייער מעיאר קלאגט א היגע צייטונג.

ביי א מיטינג וואס איז פארגעקומען די טעג אין סיטי האל איז בעשלאסען געווארען צו אפאינטען א דזשאדזש פון די מאניטאבא געריכטס הויז צו פיהרען די טרייעל געגען א היגע וועכענטליכע צייטונג, וואס האט בעשולדיגט און גרעפט די היגע שטאדט רעגיערונג. מען דענקט צו אפאינטען דזשאדזש מאיערס. דער נייער ערוועהלטער מע־יאר וואס האט פארגעשלאגען די רע־זאלוציאן האט ערקלעהרט אז ער האט פריהער געגעבען א מעגליכקייט דער צייטונג אז זי זאל איבערציינגען די בע־שולדיגונג, אבער זי האט זיך ניט ווי־סענדיג געמאכט, און דערום וועט מען יעצט מוזען אנפיהרען א טרייעל.

א יקרות אויף רעדען דורך טעלעפאן

מיט דעם טעלעפאן האבען מיר אין וויניפעג אריינגעכאפט אן אמת'ע מצי־אה. אויסער די זעהר וואזשנע בעדינונג האט מען אויך חרטה אויף די ביז איצ־טיגע פרייזען און פון נעקסטען אפריל (1912) וועלען די טעלעפאן פרייזען זיין ווי פאלגט: „פלעט סערוויס" פריוואט הויז 4 דאלאר א מאנאט; „מעזשורד סערוויס" אויך פאר פריוואט הייזער $1,50 א מאנאט, אבער מעהר ווי איין מאל אין טאג וועט מען דורך דיעזען טעלעפאן ניט טארען ריידען; פאר יע־דען מאל וועט מען מוזען צאהלען עק־סטרא 2 סענט; „מעזשורד סערוויס" פאר ביזנעס לייט 4 דאלאר א מאנאט און מען וועט קענען ריידען 100 מאל אין מאנאט דורכ'ן טעלעפאן, פאר יע־דען מאל מעהר ווי 100 וועט קאסטען 2 סענט. אויך די ניקעל טעלעפאנס און די פראווינשעל רייטס זיינען געהעכערט ווער עס וויל אבער האבען א טעלעפאן וואס מען זאל ניט דארפען צאהלען ווי־פיעל מאל מען נוצט איהם אט ווי יעצט וועט פאר א הויז טעלעפאן דארפען צאהלען 48 דאלאר א יאהר אנשטאט וואס מען צאהלט יעצט 25 דאלאר.

אפיציעלע צעהלונג פון די לעצטע עלעקשאנס

אייערנעכטען איז אפיציעל ארויסגע־געבען געווארען די צאהל שטימען וואס יעדער קאנדידאט האט געקראגען אין די לעצטע שטאדטישע עלעקשאנס. דער רעזולטאט איז פאלגענדער: פאר מעיארס מר. וואהו 6.459, מר. עדעמס 5.395; פאר באארד אף קאנט־ראל: קאקבארן 7.680, הארווי 4.987, מעק־ארטהור 4.937, דאגלאס 4.757, מעק־ליין 4.728, פאטי 4.624, פארקעסאן 4.254, ווארד 2.839, סימפסאן 2.653, סנוק 2.141; פאר אלדערמען האבען די קאנדידאטען פאלגענדע צאהל שטימען נעקראגען: אין 1טען ווארד באנד 920, באנפיעלד 917; אין 2טען ווארד פאו־לער איינשטימיג; אין 3טען ווארד וואַ־לאס 1.720, מארלע 1.478; אין 4טען ווארד דייווידסאן 565, הופ 476, מאר־דין 454, לייטפוט 384, האמילטאן 372; אין 5טען ווארד סטעפאניק 762, טוויר־נאק 432, האלפארד 414, אטרידזש 378; אין 6טען ווארד שאר איינשטימיג; אין 7טען ווארד מידווינטער 419, וועל־וואוד 384. פאר סקוהל טראסטיס: אין 3טען ווארד קרייג 2.434, קענעווי 645; אין 5טען ווארד מעקמין 966, זאל־צמאן 543, בליק 364; אין 6טען ווארד גריסדייל 676, סמיטה 425.

פינף יעהריגער יובילעאום פון דער ה. ס. ב. א.

זונטאג דעם 24טען דעצעמבער וועט אין קווינס האל געפייערט ווערען דער 5 יעהריגער יובילעאום פון דער היברו סיק בענעפיט אסאסיאיישאן לויט פאלגענדער פראגראם:

אום 1 אוהר וועלען אלע מעמבערס פערזאמעלט זיין אין דער האל פון וואַ־נען זיי וועלען מארשירען מיט א בענד מוזיק איבער מיין סט. אום 3 אוהר וועט שטאטפינדען א ריעזיגער מאס־מיטינג אין האל, וואו פראמינענטע רעדנער וועלען רעדען. אום 7 אוהר וועט פיר די מעמבערס און זייערע פא־מיליעס געגעבען ווערען א באנקעט און אויך א דענסינג־פראגראם וועט אויסגעפיהרט ווערען.

די ערעפענונג פון דער „בצלאל" אויסשטעלונג

זונטאג דעם 17טען דעצעמבער וועט פונקט 2 אוהר נאכמיטאג אין מיניקס האל זיך עפענען די בצלאל אויסשטע־לונג. הרב רב ישראל כהנאוויץ און דער גאסט מאדאם פעוזנער וועלען רעדען. אויך וועט דורכגעפיהרט ווערען א קאנצערט, וואו עס וועלען אנטייל־נעהמען רעוו. כשדן, און דזשייקאבס און פיעלע אנדערע דעקלאמאציאנען און געזאנג. אום 7 אוהר אבענד וועט פארקומען דער באנקעט לכבוד דעם גאסט, מאדאם פעוזנער. עס ווערט צוגעגרייט א גרויסארטיגע סעודה און א שעהנע פראגראם וועט דורכגעפיהרט ווערען.

די מאדאם פעוזנער קומט היינט.

דער רוסיש פערסישער סכסוך.

ווי מען האט ערווארטעט אזוי איז עס געשעהן. פערסיען האט בעווי־ליגט רוסלאנד'ס פאדערונגען צו ארויס־שיקען מר. מארגאן שוסטער, דעם אמעריקאנער דזשענעראל טרעזשורער פאר פערסיען. דאס איז דער רעזולטאט פון די ארויסגעשיקטע רוסישע אר־מיי קאזאקען נאך דער פערסישער הויפט שטאדט. פערסיען האט אפילו אפעלירט צו ענגלאנד, אבער ענג־לאנד האט בעשלאסען צו אונטערשטי־צען רוסלאנד. די דאזיגע ניט שעהנע האנדלונג פון ענגלאנד ווערט ערקלערט אין דער דיפלאמאטישער וועלט דער־מיט, וואס די פאליטישע בעציהונגען צווישען ענגלאנד און דייטשלאנד זיי־נען זעהר אנגעצויגענע, און עס איז פאראן א מלחמה געפאהר צווישען די צוויי גרויסע אייראפעאישע מעכטע, ענגלאנד זוכט דערום רוסלאנד'ס שוץ געגען דייטשלאנד, דערפאר האט ענג־לאנד גענומען יעצט אזא שטעלונג אין דעם יעצטיגען סכסוך צווישען רוסלאנד און פערסיען. די רעגיערונג וויעדער פון די פעראייניגטע שטאאטען האט אפילו אפיציעל געקייבעלט קיין פערסיען צו מר. שוסטער אז ער זאל ניט אבפאה־רען פון דארטען ווייל די אמעריקאנער רעגיערונג וועט איהם שטיצען אבער נעכטען איז בעוואוסט געווארען אז רוסלאנד האט אויסגעפיהרט. פארלוי־פיג האט זיך די עפענטליכע מיינונג אין ענגלאנד געשטעלט געגען דער רעדע פון לארד מארלע וואס האט קריטיקירט די קאנסטיטוציאנעלע רעגיערונג אין פערסיען, די ענגלישע פרעסע וויעדער האט געביטען איהר טאן, ווייל מען האט יעצט אין ענגלאנד מורא, אז אויב רוסלאנד וועט קריגען א פרייע האנד אין פערסיען וועט פאר איהר זיין אפען דער וועג צו אינדיען, און דאס איז שוין פאר ענגלאנד זעהר א גרויסע סכנה, טירקיי וויעדער, זעהענדיג אז רוסלאנד האט געשיקט מיליטער נאך דער פער־סישער הויפטשטאדט, האט שוין אויך ארויסגעשיקט קיין פערסיען מיליטער, און מען ערווארטעט וויכטיגע געשעה־נישען.

וואס איראפא און הויפטזעכליך אמעריקא וועט זאגען צו רוסלאנד'ס נצחון איז שווער צו זאגען פאראויס. אלענפאלס וועט שוסטער'ס אפפאהרען פון פערסיען ניט זיין אזא כבוד פאר די די פעראייניגטע שטאאטען.

איטאליענער שיסען אין ענגלישע שיפען.

די בעאמטע אויף דער ענגלישער שיף „באראן פאלווארט" וואס איז ארויסגעפאהרען פון מאנילע דעם 8טען נאוועמבער און איז די טעג אנגעקומען נאך מארסעל, פראנקרייך, האבען ער־קלעהרט אז דעם צווייטען נאוועמבער דורכפאהרענדיג דעם רויטען ים האט אן איטאליענישע קריעגסשיף געעפענט פייער אויף איהר. די שיף האט זעהר פיעל שאדען בעקומען. מען ערוואר־טעט יעצט א אינטערנאציאנאלען סכ־סוך צוליעב דיעזער פאסירונג.

ליבעראלען געווינען פיער סיטס אין אנטעריא.

ביי די פראווינשיעל עלעקשאנס וואס זיינען פארגעקומען היינטיגע וואך אין אנטעריא האבען די ליבעראלען גע־וואונען 4 סיטס. בעפאר זיינען די פאר־טייען געווען צוטהיילט ווי פאלגט: 87 קאנסערוואטיווען, 18 ליבעראלען און 1 ארבייטער. יעצט וועלען זיין 83 קאנסערוואטיווען, 22 ליבעראלען און 1 ארבייטער.

א שרעקליכער שטורם אין די ענג־לישע וואסערען.

א שרעקליכער שטורם האט אויסגע־בראכען ביי די ענגלישע ברעגעס אי־בערהויפט ביי דעם „נארטה קאנאל" וואס איז געפלויגען 70 מייל א שטונדע עטליכע קליינע שיפען זיינען צובראַ־כען געווארען און פיעלע מענשען דער־טרונקען געווארען.

א שפאציער צו פוס ארום דער וועלט.

מר. גארדאן גרינוואוד פון וואנקא־ווער האט אונטערגענומען א שפאציער איבער דער וועלט צו פוס, מיט זיך האט ער מעהר ניט מיטגענומען ווי 30 סענט, און דארף אליין מאכען א לעבען אויף'ן וועג. ער האט שוין געמאכט דעם שפאציער ביז טאראנטא, און היינט האט ער אנגעפאנגען געהן קיין מאנטרעאל וואו ער וועט זיך אויפזע־צען אויף א שיף קיין אייראפא. דער פרייז וואס ער וועט געוואונען ווען ער וועט ענדיגען דעם שפאציער איז 5000 דאלאר.

א רעדאקטאר שיסט א פרוי.

פריעדעריך ליבערמאן א רעדאקטאר פון א היגער צייטונג איז נעכטען ארעסטירט געווארען פאר שיסען א יונגע פרוי אין רייטשעל סטריט.

ווי מר. קאפלונאוויטש גיט אונז אי־בער איז דיעזער „עדעלער" רעדאקטאר געוועזען א גאר נאהענטער מחותן מיט דער גוט בעוואוסטער קאנסערוואטי־ווער גאליציאנער יודען־פרעסערשע צייטונג און אויך פון א דייטשען וואָ־כענבלאט.

אין נויארק איז וויעדער אפגעהאלטען געווארען א ריעזיגער פראטעסט מיטינג וואו די פראמינענטסטע פירער האבען פראטעסטירט געגען דער שענדליכער בעגעהמונג פון רוסלאנד מיט די אמע־ריקאנער אידישע פירער. אלע זיינען מיט דער מיינונג אז אמעריקא דארף אבברעכען איהר טריטי מיט רוסלאנד.

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

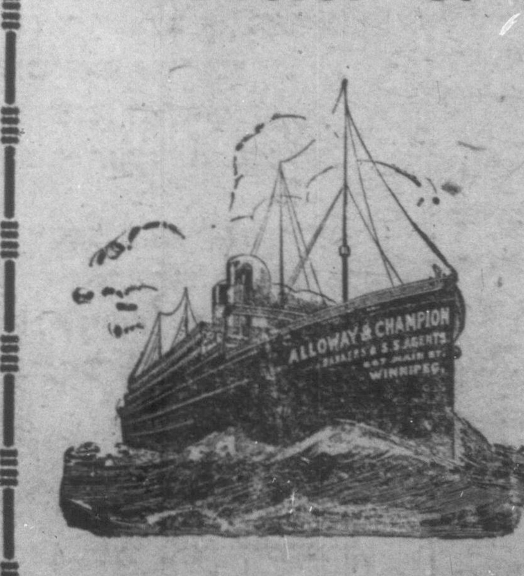

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!

עס מאכט ניט אוים מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענ־שטעלען. מיר זענען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.

מיר האלטען שטענדיג פאר אייך אונזערע קאסע אין גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די בילינסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.

אללאוועי און טשאמפיאן

667 MAIN STREET

קיין אורזאכע

איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל'ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעס־טען מעהל, אין יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל גיט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אפגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע פרישע און גוט געבאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פרובירט איינמאל און איהר וועט בליי־בען א שטענדיגער קונה ביי

N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

ווער עס איז הונגעריג געהט אוועק זאט פון
ווארשויער רעסטאראנט
55 מארטהא סטריט
פהאן מיין 8451 — ד. ליווי, פראפ.

א טשאריטי באל און סאפער

געגעבען פון דער לידיעס היברו אסאסיאיישאן פון דער נארטה ענד
אין מיניוקס האל
דינסטאג אבענד, 19 דעצעמבער
טיקעטס 1 דאלאר און 50 סענט.
פאטראנייזט דעם באל, דאס איז פאר צדקה. אנפאנג 8.30 אבענד.

א ספעשיל סייל 10 טעג

קינדער און לײדיס אווערקאוטס פון $1.53 ביז $3.50.
העכער 50 פראצ. קענט איהר סייפען. דער סייל פאנגט זיך אן פון שבת פריה ביז קריסטמעס.
וויניפעג מאנופעקטשורינג קאמפ.
839 מיין סט.

אן עקספיריענס בוק־קיפער, טייפרייטער, קאלעקטאר, דזשענעראל מערטשאנט פערלאנגט א שטענדיגען פלאץ אדער אויף שטונדען. גוט רעפ־רענסעס. נאכפרעגט: אין „קענעדער איד", 823 מיין סטריט.

דער גרעסטער לאנדאנער אידישער ארטיסט הערר יאזעף גאלדשמיד קומט אין ניכען קיין וויניפעג.

נעקסטע וואך געבען מיר אלס מתנה זיין בילד